

UNIVERSITATEA „OVIDIUS” CONSTANȚA
SCOALA DOCTORALĂ DE TEOLOGIE
DOMENIUL DE DOCTORAT TEOLOGIE

TEZĂ DE DOCTORAT

*FUNDAMENTELE BIBLICE ALE RESTAURĂRII OMULUI ÎN
EPISTOLELE ADRESATE CORINTENILOR*

REZUMAT

Conducător de doctorat
Prof. univ. dr. TEODOSIE PETRESCU

Student-doctorand:
PLEȘCA GIANNI

CONSTANȚA, 2014

SUMAR

ABREVIERI

INTRODUCERE

PROBLEMATICA ȘI LIMITELE CERCETĂRII

STADIUL CERCETĂRII ÎN LITERATURA DE SPECIALITATE

Stadiul cercetării în literatura românească

Stadiul cercetării în literatura străină

METODA ȘI IPOTEZELE CERCETĂRII

1.SFÂNTUL APOSTOL PAVEL ȘI BISERICA CREȘTINĂ DIN CORINT

1.1. PERSONALITATEA ISTORICĂ A SFÂNTULUI APOSTOL PAVEL

1.1.1. Activitatea paulină reflectată în cele trei călătorii misionare

1.1.2. Analiză critică a evoluției gândirii pauline asupra restaurării omului în Galateni 6: 12-16, Romani 15: 7-13 și Efeseni 2: 11-22

1.2. FUNDAMENTELE CREȘTINISMULUI ÎN CORINT

1.2.1. Activitatea misionară a Apostolului Pavel în cetatea Corintului

1.2.3. Tulburările ivite în sânul noii Biserici din Corint

1.2.4. Influențele filozofiei grecești asupra problemelor din Corint

1.3. PATERNITATEA PAULINĂ A EPISTOLELOR ADRESATE CORINTENILOR ȘI VALOAREA LOR PENTRU VIAȚA BISERICII

1.4. CONCLUZII

2. CĂDEREA OMULUI ȘI CONSECINȚELE PĂCATULUI STRĂMOȘESC ASUPRA CREAȚIEI

PRELIMINARII

2.1.REFLECTAREA BINELUI ASUPRA NATURII CREAȚIEI

2.2.CĂDEREA ÎN PĂCAT, EXERCITIUL AL LIBERTĂȚII UMANE

2.3. RĂSFRÂNGEREA PĂCATULUI STRĂMOȘESC ASUPRA FIRII UMANE

2.4. PROTOEVANGHELIA: FĂGĂDUINȚA RĂSCUMPĂRĂRII OMULUI DIN PĂCAT (GEN. 3:15)

2.5. CONCLUZII

3. ACTUL RESTAURĂRII OMULUI ÎN TEOLOGIA PAULINĂ

PRELIMINARII

3.1. NATURA PĂCATULUI STRĂMOȘESC ÎN VIZIUNEA SFÂNTULUI APOSTOL

PAVEL(ROM. 5:12)

3.2. URMĂRILE PĂCATULUI STRĂMOȘESC ASUPRA FIRII OMENEȘTI ÎN VIZIUNEA PAULINĂ

3.2.1. Apariția fenomenului morții în lume ca răsplată a păcatului (Rom. 6:23).

3.2.2. Destructurarea naturii sufletești umane(Rom. 7: 23, Efes. 2:3, Col.3:5),

3.2. 3. Apariția suferinței și afectelor umane în urma păcatului(Rom. 7:5)

3.2.4. Degradarea stării de armonie dintre lume și făptura umană(Rom.1:18-32).

3.3. SEMNIFICAȚIILE RESTAURĂRII OMULUI ÎN CONCEȚIA PAULINĂ

3.3.1. Analogia tipologică „ vechiul Adam” și „noul Adam” (Rom. 5:12-21)

3.3.2. Jertfa și Învierea lui Hristos, pricină a făpturii celei noi (Rom. 6:3-11, Col. 2:13-15, Filip. 2: 7-8, 3:10-11, 2 Tim 1:10)

3.3.3. Trupul omului nou – templu al Duhului Sfânt (Rom. 8:9-11, Efes. 4:12-16)

3.3.4. Procesul de desăvârșire a libertății umane în Duhul Sfânt(Gal. 5:16-26, 2 Cor. 3:17)

3.4. CONCLUZII

4. RESTAURAREA OMUL PRIN ÎNVIERE ȘI IMPLICAȚIILE NATURII TRUPURILOR ÎNVIATE

PRELIMINARII

4.1. RELAȚIA TIPOLOGICĂ DINTRE ADAM CEL VECHI ȘI ADAM CEL NOU ÎN 1 CORINTENI 15:20-22, 15: 45-47

4.2. REALITATEA ÎNVIERII LUI HRISTOS REFLECTATĂ ÎN 1 CORINTENI 15

4.2.1. Învierea lui Hristos fundament al propovăduirii pauline (1 Cor. 15:1-11)

4.2.2. Învierea trupurilor și dobândirea nestricăciunii corporale, imperative ale realității Învierii lui Hristos

4.2.3. Implicațiile morale ale învierii (1 Cor.15:33-34)

4.3. NATURA TRUPURILOR ÎNVIATE ȘI VALENȚELE SALE ESHATOLOGICE (1 COR. 15:35-58)

4.3.1. Natura trupurilor înviate

4.3.2. Biruința lui Hristos asupra morții, garanție a vieții corporale veșnice

4.3.3. Valențele restaurării trupului în 1 Corinteni 15

4.3.3.1. σῶμα ψυχικόν(trup psihic) și σῶμα πνευματικόν(trup pnevmatic) (1Cor. 15: 42-44)

4.3.3.2. σαρκικὸς ἄνθρωπος (om carnal) - πνευματικὸς ἄνθρωπος (om spiritual)

4.3.3.3. Chipul omului pământesc — chipul omului ceresc (1Cor. 15:47-49)

4.3.4. Viziunea paulină despre natura învierii omului (1 Cor. 15:51-57)

4.3.4.1. Taina transformării corpului la înviere(1Cor. 15:51-53)

4.3.4.2. Efectele schimbării naturii corpului uman (1 Cor. 15:54-57)

4.4. CONCLUZII

5. FĂPTURA CEA NOUĂ ȘI VIAȚA NOII CREAȚII

PRELIMINARII

5.1. RESTAURAREA ZIDIRII ȘI ΚΑΙΝῆ ΚΤΙΣΙΣ (2 COR. 5)

5.1.1. Restaurarea naturii trupului (2 Cor. 5: 1-4)

5.1.2. Viziunea paulină asupra καινῆ κτίσις (2 Cor. 5: 14-17)

5.1.3. Restaurarea și împăcarea întregii creații cu Dumnezeu în Hristos (2 Cor. 5:18-21)

5.2. PARTICIPAREA NOII FĂPTURI LA VIAȚA ἘΝ ΧΡΙΣΤῶ

5.2.1. Identificarea omului nou cu Hristos în Taina Botezului

5.2.2. Jertfa euharistică: mijloc de participarea la moartea și viața în Hristos (1 Cor. 10:16-17; 11:23-29)

5.2.3. Omului cel nou - ναὸς τοῦ ἁγίου πνεύματος (1 Cor. 6:19)

5.3. CONCLUZII

CONCLUZII FINALE

BIBLIOGRAFIE

CUVINTE CHEIE: *viziunea paulină, Biserica din Corint, restaurarea omului, înțelepciunea Crucii, învierea lui Hristos, învierea trupurilor, om psihic (σῶμα ψυχικόν), om duhovnicesc (σῶμα πνευματικόν), viața veșnică în trup, făptura cea nouă (καινῆ κτίσις), trupul omul: templu al Duhului Sfânt (ναὸς τοῦ ἁγίου πνεύματος),*

REZUMAT

Conținutul lucrării este dispus pe spațiul a 5 capitole, fiecare având mai multe subcapitole, ele fiind precedate de o *Introducere* – capitol introductiv al tezei susținute, și urmate de o secțiune dedicată *Concluziilor*, respectiv *Bibliografiei*. La finalul fiecărui capitol, am prezentat un subcapitol de scurte concluzii, sintetizând ideile principale din fiecare capitol prezentat

Prima parte – *Introducere* – abordează 3 aspecte esențiale fiecărei lucrări științifice: problematica și limitele cercetării; stadiul cercetării în literatura de specialitate, atât în cea

românească, cât și în literatura „străină”, respectiv metoda și ipotezele cercetării. Rolul capitolului introductiv este să ofere cititorului, dar și specialistului cadrul informativ general asupra specificității subiectului care urmează a fi tratat, anticipând și rezultatele care pot fi obținute, sau nu, comparativ cu cele deja existente în cercetarea biblică prezentă.

Capitolul I : SFÂNTUL APOSTOL PAVEL ȘI BISERICA CREȘTINĂ DIN CORINT

Partea introductivă, „Personalitatea istorică a Sfântului Apostol Pavel” se focalizează pe experiența hristofaniei de pe Drumul Damascului, prezentând apoi, lapidar, cele trei călătorii misionare, pentru a deschide calea analizei critice a evoluției gândirii pauline prezentate comparativ cu celelalte epistole pauline care abordează problema restaurării omului (Galateni 6: 12- 16, Romani 15: 7-13 și Efeseni 2: 11-22) pregătind astfel următorul subcapitol: „Fundamentele creștinismului în Corint”. Acesta prezintă activitatea misionară a Apostolului Pavel în cetatea Corintului și tulburările ivite în sânul noii Biserici creștine din Corint urmărind logica descrierilor din Faptele Apostolilor și a anumitor mențiuni din epistolele pauline, realizând totodată o analiză mai aprofundată asupra influențelor filozofiei grecești asupra problemelor din Corint. Un aspect important în logica abordării tematicii este și subcapitolul referitor la paternitatea paulină a Epistolelor adresate Corintenilor.

Capitolul II: CĂDEREA OMULUI ȘI CONSECINȚELE PĂCATULUI STRĂMOȘESC ASUPRA CREAȚIEI

În acest capitol am subliniat starea „binelui” existent în creație din definirea pe care o face Dumnezeu asupra naturii creației: „bună foarte” (Gen 1:31), insistând pe interpretările patristice referitoare la ideea de bine și de chip din referatul Genezei. În acest context căderea în păcat poate fi definită drept „exercițiu al libertății umane”, care se răsfrânge asupra firii umane, păcatul originar reprezentând rezultatul neascultării și cauza înstrăinării omului de Creator. În ultimul subcapitol, am analizat **făgăduinței răscumpărării** din Gen. 3:15, care a precedat alungarea omului din paradis. Referindu-ne la sensul făgăduinței răscumpărării, observăm că *„păcatul și urmările sale nu sunt legate ontologic de trup și de lume, fiindcă astfel omul ar fi fost legat iremediabil de păcat și sortit pieirii, caz în care întruparea lui Hristos nu și-ar mai fi găsit sensul”*

Capitolul III : ACTUL RESTAURĂRII ÎN TEOLOGIA PAULINĂ

Acest capitol constituie un nou argument, în opinia noastră pentru a înțelege învățătura Apostolului Pavel referitoare la restaurare. Primul subcapitol, „Natura păcatului strămoșesc în viziunea paulină” face o comparație între interpretarea patristică a Sf. Ioan Damaschinul asupra păcatului strămoșesc și textul din Romani 5,12 al Sf. Apostol Pavel. Oprindu-mă la „Urmărilor păcatului strămoșesc asupra firii omenești în viziunea sfântului Apostol Pavel” am analizat

diverse teme dogmatice, ca: „apariția fenomenului morții în lume ca răsplată a păcatului”; „Destructurarea naturii sufletești umane”; „apariția suferințelor și afectelor umane în urma păcatului” și „degradarea stării de armonie dintre lume și făptura umană”

În al doilea subcapitol, „Semnificațiile restaurării omului în concepția paulină” am analizat unele texte ale Apostolului Pavel care vorbesc despre restaurarea omului, cum ar fi Rom 5:12, Evrei 1:2-3, Rom 6:6, Rom 7:9-10, Gal 3:27, Col 3:3-4, Rom 8 și 1 Cor 6. În acest sens am construit o analogie tipologică paulină între „vechiul Adam” și „noul Adam”, o analiză a ideii „Jertfei și învierii lui Hristos, pricină a făpturii celei noi” respectiv a „Trupului omului nou ca templu al Duhului Sfânt”) și a „procesului de desăvârșire a libertății umane în Duhul Sfânt”.

Capitolul IV : RESTAURAREA OMUL PRIN ÎNVIERE ȘI IMPLICAȚIILE NATURII TRUPURILOR ÎNVIAȚE

După realizarea unei introduceri în care am prezentat scopul acestui capitol, am ales să fac o analiză a „Relației tipologice dintre Adam cel vechi și Adam cel nou în 1 Corinteni 15:20-22 și 15:45-47, astfel încât am ajuns la concluzia: *„contrastul dintre primul Adam și Hristos este evidențiat prin antinomia dintre imperfecțiune și desăvârșire, temporalitate și eternitate, suflu de viață și Duh, dătător de viață... ὁ πρῶτος Ἀδὰμ posedă starea limitată de suflet viu, care exprimă starea omului nedesăvârșit... Acestei stări ... îi răspunde Hristos, ὁ ἔσχατος Ἀδὰμ, care, prin actul întrupării acoperă distanța ontologică între creat și necreat prin desăvârșire omului în persoana Sa, unind pentru eternitate umanul cu divinul”* (text citat din Dr Vasile Dănuț Jemna, *op.cit.*, pp. 89-91).

Plecând de la această concluzie, am abordat importanța „Realității învierii lui Hristos reflectată în 1 Corinteni 15. În primul rând, m-am oprit asupra ideii că *„învierea lui Hristos este fundamentul propovăduirii pauline* (1 Cor. 15:1-11)”, făcând referințe și din restul capitolului 15 sau chiar din alte capitole ale cărții 1 Corinteni. În al doilea rând, am subliniat faptul că imperativele realității învierii lui Hristos sunt învierea trupurilor și dobândirea nestricăciunii corporale. În al treilea rând, am identificat în textul din 1 Cor 15,33-34 implicațiile morale ale învierii

Al treilea subcapitol abordat este legat de „Natura trupurilor înviate și valențele sale eshatologice (1 Cor. 15:35-58)”. Acesta constituie principala demonstrație a tezei. Referindu-mă la natura trupurilor înviate, apreciez: „Corpurile noastre viitoare vor fi materiale și identice cu trupurile noastre actuale, dar organizate într-o formă foarte diferită, conform analogiei pauline făcute între sămânță și planta care se dezvoltă din ea. În acest context, corpul coruptibil, slab și muritor, depus în mormânt, prin înviere va fi incoruptibil, glorios, puternic și spiritual (1 Cor. 15:42-44). Învierea lui implică o transformare din partea lui Iisus Hristos, care va remodela corpul la starea de conformitate cu trupului slavei Sale” Astfel, „biruința – lui Hristos – asupra morții, devine garanție a vieții corporale veșnice .

Capitolul concluzionează cu „viziunea paulină despre natura învierii omului (1 Cor 15,51-54). „Apostolul Pavel mărturisește că trupul ψυχικόν, pe care-1 avem de la Adam va

deveni un corp πνευματικόν la revenirea lui Hristos, în virtutea propriei sale învieri, desăvârșind astfel pentru veșnicie trupul natural al omului. Corpul ψυχικόν al omului va învia plin de slavă și eliberat de stricăciunea morții, întrucât procesul învierii morților implică transformarea naturii degradabile a trupului firesc, astfel încât va fi σώμα πνευματικόν, glorios și perfect în raport cu starea actuală a corpului fizic, întrucât unirea în învierea lui Hristos ne ridică pe noi din starea căderii lui Adam la starea de fii ai lui Dumnezeu.”

Capitolul V : FĂPTURA CEA NOUĂ ȘI VIAȚA NOII CREAȚII

Capitolul 5 cuprinde o analiză pe textul din 2 Corinteni 5: 1-4, 14-17 și 18-21, care subliniază importanța restaurării zidirii atât a trupului, cât și a întregii creații cu Dumnezeu în Hristos legate de expresia „καινή κτίσις” (2 Cor 5:17). În opinia autorului, versetul din 2 Cor. 5:17 ne oferă, în forma cea mai clară și condensată, o nouă înțelegere a cosmosului și a naturii în relație cu omul ca o creație holistică, în integralitatea sa, sub aspectul său dinamic de a fi creat și reînnoit prin grija lui Dumnezeu. El acționează în Hristos pentru a uni toate lucrurile creației cu omul reînnoit, astfel încât reînnoirea creației presupune o rezidire a tuturor lucrurilor împreună cu acest act de restaurare și de rezidire a făpturii umane. Astfel, Καινή κτίσις descrie punctul culminant al planul lui Dumnezeu, concentrându-se pe caracterul universal al tărâmului nou pe care El îl inaugurează în Hristos. În viziunea paulină, noua creație nu presupune o simplă înlocuire a creației materiale, ci transformarea ei prin Duhul în Hristos, care o ridică la o condiție ce îi asigură existența veșnică.

CONCLUZII

Ideea restaurării făpturii umane și a întregii creații reflectă raportul dintre viziunea paulină referitoare la realitatea actului învierii și instruirea morală a membrilor Bisericii creștine din Corint. În cadrul cercetării noastre am urmărit identificarea distinctă a elementelor specifice învățăturii pauline referitoare la modul în care Hristos realizează mântuirea lumii și împlinește menirea omului de a desăvârși întreaga creație, prin Învierea Sa din morți, devenind agentul de transformare al trupului făpturii umane pentru a ne garanta însușirea vieții veșnice, realitate existențială care derivă din Învierea lui Hristos.

Sfântul Apostol Pavel surprinde un aspect străin și inedit în spațiul filosofiei greco-romane, întrucât jertfa și Învierea lui Hristos repune în atenția tuturor statutul originar al omului în raport cu întreaga creație. Ideea restaurării făpturii umane și a întregii creații subliniază grija apostolului față de problemele care măcinau Biserica lui Hristos din acest renumit centru al lumii antice, fapt pentru care se comportă cu îngăduință și cu fermitate atât față de cei care-i respingeau autoritatea divină a apostolatului său, cât și față de aceia care, din neglijență, provocau dezbinare în sânul

bisericii din varii motive, precum trăirea în imoralitate ori respingerea învățăturilor de credință propovăduite lor sub influența mitologiei greco-romane.

Realitatea Învierii lui Hristos constituie frontispiciul central al propovăduirii pauline expus înaintea sufletelor corintenilor, încă ancoranți în umbra cultului lui Apollo și al Afroditei, prin care Apostolul neamurilor a contribuit decisiv la consolidarea credinței creștine. Acționând prin metoda filosofiei negative, el le mărturisește tuturor că predica sa și a celorlați apostoli ar fi la fel de zadarnică și nefolositoare ca și credința celor care cred în dumnezeirea lui Iisus din Nazaret cel Răstignit, dacă Acesta n-ar fi Înviat. Doctrina învierii morților reprezintă esența Evangheliei, învățătură pe care Apostolul Pavel a predicat-o intens, întrucât de aceasta depinde mântuirea. Observăm astfel că Învierea lui Hristos devine fundamentul central al propovăduirii apostolice și al religiei creștine, fără de care nimeni nu ar fi putut să susțină dumnezeirea și atotputernicia unui Dumnezeu unic dacă Acesta ar fi rămas la starea de mort și nu ar fi Înviat. Actul suprem al Învierii reprezintă o realitate posibilă de a fi realizată numai de către divinitate, deoarece nimic din tot ce există în sfera creatului nu se poate compara cu dimensiunea infinită a dumnezeirii Sale, fiindcă moartea a reprezentat pentru El numai un instrument prin care a putut elibera lumea din dimensiune păcatului și din robia morții.

În finalul cercetării noastre putem afirma validarea primei ipotezei de lucru de la care am pornit în cadrul analizei noastre, deoarece Epistolele adresate Corintenilor reprezintă o sinteză a Evangheliei lui Hristos, în care observăm că Dumnezeu nu își abandonează creația sa, întrucât El dorește să finalizeze procesul de ridicare a omului la starea de asemănare cu El, de la care omul s-a îndepărtat prin căderea în păcat.

Având ca punct de plecare existența în rândul creștinilor din Corint a unor persoane care negau cu vehemență realitatea învierii viitoare, datorită faptul că acest concept reprezenta un lucru nou și inedit în sânul gândirii antice, el propune un model prin care urmărește să educe convingerile eronate ale corintenilor, ancorate adânc în filosofia păgână, potrivit adevărilor propovăduite de credința creștină.

În viziunea paulină, Iisus Hristos se coboară în mijlocul oamenilor în vederea atingerii menirii originale lui Adam. Dumnezeu fiind, Hristos s-a smerit pe Sine, făcându-se asemenea oamenilor, și moare pentru păcatele întregii umanități, ridicând astfel întreaga creație la starea de asemănare cu Dumnezeu (2 Cor. 8:9), act care implică învierea și transformarea trupului celui muritor pentru a fi ridicat la noua condiție existențială pe care o implică viețuirea veșnică. Observăm, așadar, că Apostolul Pavel subliniază valoarea trupului pe care îl pune aceeași poziție cu sufletul, întrucât numai reunite aceste două elemente determină și mențin viața fapturii omenești.

De asemenea, putem afirma validarea și a celei de-a doua ipoteze de cercetare, întrucât procesul de restaurare a omului reprezintă scopul final al întregii creației căzute. Prin reunificarea întregii făpturi zidite în persoana lui Iisus Cel Răstignit și Înviat întrupat, Dumnezeu împacă cu Sine toate lucrurile create, asigurând ridicarea omului la starea paradisiacă, asigurându-l că va moșteni viața veșnică după învierea generală a morților. În acest context,

viziunea paulină se distinge printr-o tehnică originală de transformare duhovnicească a creației afectate de păcat într-o capodoperă nouă realizată de Iisus Hristos.

Învierea și transformarea naturii trupului la parusie reprezintă darul suprem oferit de Dumnezeu, prin Iisus Hristos, întregii firii umane, fără deosebire. De aici rezultă că, în mod unic, resturarea omului este o realitate deschisă, care pivotează în jurul restaurării ontologice realizată de Iisus Hristos și restaurarea omului, sub aspectul ei de spiritualizare a naturii umane. Se poate spune astfel că îndumnezeirea sau însușirea stării de asemănare prin har cu Dumnezeu reprezintă idealul făpturii umane.

Prin urmare, omul este ridicat din neființă la viața veșnică, în urma morții și Învierii lui Hristos. În acest context termenul de *restaurare* ne ajută să păstrăm în prim-plan idealul despre cum ar trebui să fie starea de nemurire, între comuniunea cu Dumnezeu, fără însă a exclude sau a nega posibilitatea omului de a trăi într-o stare de depărtare veșnică de El.

În cadrul analizei noastre observăm că Hristos reînscrie omul și creația pe traiectoria îndumnezeirii. În acest context omul primește de la Dumnezeu făgăduința vieții eterne, deoarece viața veșnică era țelul stabilit pentru om, traiectorie care nu poate fi ocolită de creație pentru a nu intra în contradicție cu Dumnezeu, Cel care îi acordă omului și după actul răscumpărării posibilitatea de a respinge oferta iubirii Sale, atribuindu-i libertatea ca stare ce îl transformă într-o persoană stăpână peste orice necesitate.

Restaurare adusă de Iisus Hristos reprezintă o temă centrală în prima epistolă către Corinteni, astfel încât corpurile noastre viitoare vor fi materiale și identice cu trupurile noastre actuale, dar organizate într-o formă foarte diferită, conform analogiei pauline făcute între sămânță și planta care se dezvoltă din ea. În acest context, corpul coruptibil, slab și muritor, depus în mormânt, prin înviere va fi incoruptibil, glorios, puternic și spiritual(1 Cor. 15:42-44).

Ideea restaurării făpturii umane prezentată în prima Epistolă adresată comunității din Corint este reluată și în textul celei de-a doua epistole canonice destinată acestei colectivități creștine, din dorința Apostolului neamurilor de a extinde procesul de restaurare de la nivelul omului asupra întregii creații. Folosind sintagma $\kappa\alpha\iota\ \nu\eta\ \kappa\rho\iota\sigma\iota\varsigma$ (2 Cor. 5:17) el înfățișează atât procesul de spiritualizare al întregii creației, în baza împăcării omului cu Dumnezeu pentru a participa la noua viață în Hristos, cât și starea de participare a omului la viața în Hristos prin harul Duhul Sfânt revărsat de Dumnezeu asupra noastră..

Sintetizând întregul mesaj paulin referitor la procesul de restaurare a făpturii umane înfățișat în textul celor două epistole adresate Corintenilor, putem afirma că Hristos se jertfește pe Cruce și înviază din morți și desăvârșește creația căzută, reamintindu-ne astfel că Dumnezeu este stăpânul trupurilor oamenilor și nu va renunța la ele, chiar dacă au fost supuse morții biologice. Datorită faptului că destinul creației era desăvârșirea, Dumnezeu împacă lumea căzută cu Sine în Hristos și ne asigură că va readuce la viață trupurile oamenilor la Parusie, oferindu-le o natură asemănătoare cu trupul lui Hristos cel Înviat, stare care va fi însă definitivă și ireversibilă, fiindcă oamenii nu vor mai avea posibilitatea de a cădea.

This work was supported by the project "Sustainable performance in doctoral and post-doctoral research - PERFORM" co-funded from the European Social Fund through the Development of Human Resources Operational Programme 2007-2013, contract no. POSDRU /159/1.5/S/138963

Astfel, în momentul învierii generale a morților, procesul de restaurare al făpturii umane va fi definitivat, astfel încât toți oamenii își vor primi trupurile nemuritoare, însă această realitate le va fi folositoare numai celor care au participat în trupul lor la viața în Hristos în diferite ipostaze, în vreme ce aceia care trăiesc departe de Dumnezeu vor trăi în interiorul singurătății veșnice, deoarece viața veșnică reprezintă o prelungire a vieții noastre pământești.

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

1. *BIBLIA sau Sfânta Scriptură*, Ed. Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2008.
2. *BIBLIA sau Sfânta Scriptură*, ediție jubiliară a Sfântului Sinod, versiune diortosită după Septuaginta, redactată și adnotată de Bartolomeu Valeriu Anania, Ed. Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2001.
3. *SEPTUAGINTA 1, Geneza. Exodul. Leviticul. Numerii. Deuteronomul*, Ed. Polirom, București-Iași, 2004.
4. ALAND K., BLACK M., MARTINI C., METZGER B.M., WIKGREN A., ALAND B., KARAVIDOPOULOS J., *The Greek New Testament*, Deutsche Bibelgesellschaft et United Bible Societies, 2000.
5. *THE GREEK OLD TESTAMENT (Septuagint)*(ELPENOR's Bilingual (Greek/English) Old Testament Greek original according to the text used by the Church of Greece, English translation by L.C. Brenton)
6. CARREZ M., *Nouveau Testament Interlineaire Grec/Francais*, Alliance Biblique Universelle, 1993.
7. *NOUVEAU TESTAMENT GREC-FRANÇAIS* (texte grec Maurice ROBINSON William PIERPONT : texte français version Louis Second 1910),Soleil d'Orient, 2011, editions THEO TEX http://theotex.org/theotex_read.html , <http://ba.21.free.fr/ntgf/cover.html>

DICȚIONARE, ENCICLOPEDII

8. ARNDT W., DANKER F.W., BAUER W., *A Greek-English lexicon of the New Testament and other early Christian literature*, Chicago, University of Chicago Press, 2000.
9. BALZ H.R., SCHNEIDER G., *Exegetical Dictionary of the New Testament*, 3 vol., Grand Rapids, Wm. B. Eerdmans,1993.

This work was supported by the project "Sustainable performance in doctoral and post-doctoral research - PERFORM" co-funded from the European Social Fund through the Development of Human Resources Operational Programme 2007-2013, contract no. POSDRU /159/1.5/S/138963

10. BLASS F., DEBRUNNER A., FUNK R.W., *A Greek-Grammar of the New Testament and Other Early Christian Literature*, Cambridge :Cambridge University Press, 1961.
11. DOUGLAS J. D. (ed.), *Dicționar biblic*, , Ed. Cartea Creștină Oradea, Oradea, 1995.
12. HAWTHORNE G.F., MARTIN R.P. (éd.), *Dictionary of Paul and His Letters*, Leicester: InterVarsity Press, 1993.
13. LIDDELL H. G., SCOTT R., JONES H. S. et MCKENZIE, R., *A Greek-English Lexicon*, Oxford : Oxford University Press, 1996.
14. PATTE Daniel (ed.) *The Cambridge Dictionary of Christianity* New York: Cambridge University Press, 2010.
15. THAYER J.H., *Greek-English Lexicon of the New Testament*, Hendrickson Publishers, 2002.
16. VERBRUGGE V.D. (éd.), *New International Dictionary of New Testament Theology* (Abridged Edition), Zondervan, 2000.
17. VINE, W.E., *Vine's Complete Expository Dictionary of Old and New Testament Words*, Nashville, TN: Thomas Nelson Publishers, 1996.

COMENTARIILE BIBLICE ȘI LUCRĂRI DE SPECIALITATE

18. Sf. IOAN GURĂ DE AUR, *Tâlcuiri la Epistola întâi către Corinteni*, Ed. Sophia, București, 2005.
19. ST. IRENAEUS OF LYONS, *Against Heresies (Adversus Haeresis)* Book 5,
<http://www.earlychristianwritings.com/text/irenaeus-book5.html>
20. ADAMS, Edward, HORRELL, David G (eds.), *Christianity at Corinth: The Quest for the Pauline Church*, Louisville and London: Westminster John Knox, 2004.
21. ASHER, Jeffrey R., *Polarity and Change in 1 Corinthians 15. A Study of Metaphysics, Rhetoric, and Resurrection*, Tübingen: Mohr Siebeck, 2000.
22. BAKER, William R., *2 Corinthians* (The College Press NIV Commentary), Joplin, MO : College Press Publishing, 1999.
23. BIERINGER, Reimund (ed.), *The Corinthian Correspondence*, Leuven:Leuven University Press, 1996..
24. BROWN, Paul J., *Bodily resurrection and ethics in 1 Cor 15 : connecting faith and morality in the context of Greco-Roman mythology*,Tübingen: Mohr Siebeck, 2014.
25. BURKE, Trevor, Elliott, J. K., (eds.), *Paul and the Corinthians: A Community in Conflict. Essays in Honour of Margaret Thrall*, Leiden: Brill, 2003.
26. CAMERON, Ron, MILLER, Merrill P.(eds.), *Redescribing Paul and the Corinthians*, 3rd editions, Atlanta: Society of Biblical Literature, 2011.
27. CHUN, Sejong, *Paul's New Creation: vision for a new world and community in the midst of empires*(teză de doctorat în manuscris), Vanderbilt University, Nashville, Tennessee, 2012.
28. DALE, Martin B., *The Corinthian Body*, New Haven: Yale University Press, 1999.
29. FEE, Gordon D., *The First Epistle to the Corinthians*, New International Commentary on the New Testament series. Grand Rapids, MI: Wm. B. Eerdmans Publishing Co., 1987.
30. FURNISH, Victor Paul, *II Corinthians*, Garden City, N.Y.: Doubleday, 1984.
31. GARLAND, David E., *I Corinthians* (Baker Exegetical Commentary on the New Testament), Grand Rapids: Baker Academic, 2003

This work was supported by the project "Sustainable performance in doctoral and post-doctoral research - PERFORM" co-funded from the European Social Fund through the Development of Human Resources Operational Programme 2007-2013, contract no. POSDRU /159/1.5/S/138963

32. GHEORGHIU, Pr. Vasile, *Epistola către Romani a Sfântului apostol Paul. Introducere, traducere și comentar*, ediția a II-a, Institutul de Arte grafice și Editură Glasul Bucovinei, Cernăuți, 1938.
33. GREGORIAN, Pr. Vasile, *Mântuitorul Iisus Hristos în lumina Epistolelor Sfântului Apostol Pavel*, Tipografia Mitropoliei Olteniei, Craiova, 1941
34. GUNDRY, R., *Soma in Biblical Theology, with an Emphasis on Pauline Anthropology*, Cambridge: Cambridge University Press, 1976.
35. HARRIS, Murray J., *The Second Epistle to the Corinthians*, Grand Rapids, MI: Wm. B. Eerdmans, 2005.
36. HOGETERP, Albert L.A., *Paul and God's Temple: A Historical Interpretation of Cultic Imagery in the Corinthian Correspondence* (Biblical Tools and Studies 2) Leuven/Dudley, MA: Peeters, 2006.
37. HOLLEMAN, Joost, *Resurrection and Parousia: A Traditio-Historical Study of Paul's Eschatology in 1 Corinthians 15*, Leiden: E.J. Brill, 1996.
38. HUBBARD, Moyer, *New Creation in Paul's Letters and Thought*, Cambridge: University Press, 2002.
39. JACKSON, Ryan T., *New Creation in Paul's Letters*, WUNT 2 Reihe 272, Tübingen: Mohr Siebeck, 2010.
40. JEMNA, Dr. Vasile Dănuț, *Bazele biblice ale conceptului de incoruptibilitate în antropologia Sf. Irineu de Lyon*, (teză de doctorat în manuscris), Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca, 2013..
41. KIM, Yung Suk (ed.), *1 and 2 Corinthians*, Texts @ Contexts series, Minneapolis: Fortress, 2013.
42. KIM, Yung Suk, *A Theological Introduction to Paul's Letters: Exploring a Threefold Theology of Paul*, Eugene, OR: Cascade, 2011.
43. Idem, *Christ's Body in Corinth: The Politics of a Metaphor*, Minneapolis: Fortress Press, 2008.
44. KEENER, Craig S., *1 and 2 Corinthians* (New Cambridge Bible Commentary), Cambridge: Cambridge University Press, 2005.
45. MALCOLM, Matthew R., *Paul and the Rhetoric of Reversal in 1 Corinthians. The Impact of Paul's Gospel on his Macro-Rhetoric*, Society for New Testament Studies Monograph Series no. 155, Cambridge : Cambridge University Press, 2013.
46. MARCU, Diac. Dr. Gr. T., *Antropologia paulină, în Seria Teologică nr. 20*, Tiparul Tipografiei Arhidiecezane, Sibiu, 1941.
47. *Meyer's Commentary, The Critical and Exegetical Commentary on the New Testament*, T&T Clark, Funk & Wagnalls, 1873-1893, <http://biblehub.com/commentaries/galatians/6>
48. NGUYEN, V. Henry T., *Christian Identity in Corinth: A Comparative Study of 2 Corinthians, Epictetus and Valerius Maximus*, Tübingen : Mohr Siebeck, 2008.
49. ROBERTSON, C. K., *Conflict in Corinth: Redefining the System* (Studies in Biblical Literature Book 42) New York: Peter Lang International Academic Publishers, 2001.
50. ROBERTSON, Archibald, PLUMMER, Alfred, *A Critical and Exegetical Commentary on the First Epistle of Saint Paul to the Corinthians*, Edinburgh: T. & T. Clark, 1961
51. SCHOWALTER, Daniel N., FRIESEN, Stephen J.(ed.), *Urban Religion in Roman Corinth*, Cambridge, MA: Harvard Divinity School, 2005.
52. SCHMISEK, Brian, *Resurrection of the flesh or resurrection from the dead: implications for theology*, Collegeville, Minnesota : Liturgical Press, 2013.
53. SHERWOOD , Aaron, *Paul and The Restoration of Humanity in Light of Ancient Jewish Traditions*, Leiden ; Boston : Brill, 2013

This work was supported by the project "Sustainable performance in doctoral and post-doctoral research - PERFORM" co-funded from the European Social Fund through the Development of Human Resources Operational Programme 2007-2013, contract no. POSDRU /159/1.5/S/138963

54. SHOGREN, Gary Steven *First Corinthians, An exegetical-pastoral commentary*, 2012, openoureyeslord.files.wordpress.com/2012/05/shogren_1_corinthians.pdf, p.44.
55. STALKER, James, *The Life of St. Paul* (new and revised edition), New York - Chicago -Toronto: Fleming H. Revell Company, 2007.
56. STOTT, John R. W., *The Cross of Christ*, 2nd edition, Downers Grove, IL: InterVarsity, 2006.
57. THISELTON, Anthony C., *First Corinthians: A Shorter Exegetical and Pastoral Commentary*, Grand Rapids, MI: Wm B. Eerdmans Publishing, 2006..
58. TUCKER, Brian J., *Remain in Your Calling: Paul and the Continuation of Social Identities in 1 Corinthians*, Eugene, OR: Pickwick Publications, 2011.
59. WELBOM, Larry, *Paul, the Fool of Christ: A Study of 1 Corinthians 1-4 in the Cosmic-Philosophic Tradition*, London: T & T Clark, 2005.
60. WINTER, Bruce W., *After Paul left Corinth: the influence of secular ethics and social change*, Grand Rapids, MI: Wm. B. Eerdmans, 2001.
61. WRIGHT, N.T., *The Resurrection of the Son of God*, Minneapolis: Fortress Press, 2003.

STUDII ȘI ARTICOLE

62. BAIRD, William, *Visions, Revelation, and Ministry: Reflections on 2 Cor 12:1--5 and Gal 1:11-17*, în „Journal of Biblical Literature”, vol. 104, issue 4, 1985, pp.651-652.
63. BARCLAY, John M. G., *Thessalonica and Corinth: Social Contrasts in Pauline Christianity*, în „Journal for the Study of the New Testament” vol. 15(47) , 1992, pp.49-74.
64. BĂLANA, Pr Magis. Gheorghe, *Despre învierea trupurilor și natura lor după înviere*, în „Studii Teologice”, anul IX(1957), nr. 5-6, pp. 368-385..
65. BIERINGER, Reimund, *Reconciliation to God in the light of 2 Corinthians 5:14-21*, în Reimund Bieringer(ed.), *Reconciliation in interfaith perspective*, Leuven: Leuven University Press: Peeters, 2011, pp. 39-58.
66. BROWN, Shaun C., *Paul and Wittgenstein on the Eucharist as Proclamation*, în „Stone-Campbell Journal,” vol. 16, 2013, pp.33-47.
67. BUDE, Pr. Ioan, *Viața și moartea în Hristos după epistola II Corinteni*, în „Mitropolia Banatului”, anul XXXVIII(1988), nr.1, pp. 51-62.
68. BURKE, Trevor, *Paul's Role as 'Father' to his Corinthian Children in Socio-Historical Context (1 Cor. 4:14-21)*, în Trevor.J. Burke & J. K. Elliott(eds.), *Paul and the Corinthians: A Community in Conflict. Essays in Honour of Margaret Thrall*, Leiden: Brill, 2003, pp. 95-113.
69. CÂRSTOIU, Drd. Ioan, *Crucea și Învierea Domnului în lumina Noului Testament*, în „Studii Teologice”, anul XXXVII(1985), 5-6, pp. 355-363.
70. CIOBOTEA, Drd. Dan Ilie, *Legătura interioară dintre Cruce și Înviere în Ortodoxie*, în „Mitropolia Banatului”, anul XXXIV(1984), nr. 3-4, pp. 123-127.
71. CIUREA, Pr. Prof. Dr. Al., *Despre Învierea Domnului*, în „Mitropolia Olteniei”, anul XXXVII, (1985), nr. 3-4, pp. 272-273.
72. CORNIȚESCU, Pr. Prof. Constantin, *Învierea Domnului și însemnătatea ei pentru viața creștină*, în „Ortodoxia”, anul XXXV (1983),nr. 2, pp. 200-211.
73. DE WET, Chris L., *John Chrysostom's exegesis on the resurrection in 1 Corinthians 15* în „Neotestamentica” vol. 45, no.1, 2011, pp 92-114.

This work was supported by the project "Sustainable performance in doctoral and post-doctoral research - PERFORM" co-funded from the European Social Fund through the Development of Human Resources Operational Programme 2007-2013, contract no. POSDRU /159/1.5/S/138963

74. DINGELDEIN, Laura B., *Examining Translations of 1 Corinthians 2:14*, în „Novum Testamentum” vol. 55, 2013, pp. 31-44.
75. DUNN, James, *Reconstructions of Corinthian Christianity and the Interpretation of 1 Corinthians*, în Edward Adams, David G. Horrell(eds.), *Christianity at Corinth: The Quest for the Pauline Church*, Louisville and London: Westminster John Knox, 2004, pp. 295-310.
76. DUPONT, Jacques, *La reconciliere dans la Theologie de Saint Paul*, în „Estudios Biblicos” vol. 11, 1952, pp.255-302.
77. FELEA, Pr. Dr. Ilarion V., *Învieerea trupurilor în teologia paulină*, în „Revista Teologică”, anul XXXI(1941), nr. 5, pp. 229-234.
78. FETHEROLF, Christina, *The Body for a Temple, a Temple for a Body: An Examination of Bodily Metaphors in 1 Corinthians*, în „Proceedings” vol. 30, 2010, pp.88-106.
79. FINNEY, Mark T. *Honor, rhetoric and factionalism in the ancient world: 1 Corinthians 1-4 in its social context*, în „Biblical Theology Bulletin” vol. 40, issue 1, 2010, pp. 27-36.
80. FIORENZA, Elisabeth S., *Rhetorical Situation and Historical Reconstruction in 1 Corinthians*. în Edward Adams, David G. Horrell(eds.), *Christianity at Corinth: The Quest for the Pauline Church*, Louisville and London: Westminster John Knox, 2004, pp. 145-160.
81. FRIESEN, Stephen J., *Prospects for a Demography of the Pauline Mission: Corinth among the Churches*, în Daniel N. Schowalter and Steven J. Friesen (ed.), *Urban Religion in Roman Corinth*, Cambridge, MA: Harvard Divinity School, 2005, pp. 351-370.
82. GILLMAN, John, *A Thematic Comparison: 1 Cor. 15:50-57 and 2 Cor. 5:1-5*, în „Journal of Biblical Literature”, vol. 107, issue 3, 1988, pp.439-454.
83. Idem, *Transformation in 1 Cor. 15, 50-53*, în „Ephemerides Theologicae Lovanienses”, vol. 58, no. 4,1982, pp.309-333.
84. GLOER, W. Hulitt, *Ambassadors of Reconciliation: Paul's Genius in Applying the Gospel in a Multi-Cultural World: 2 Corinthians 5:14-21*, în „Review & Expositor” vol. 104, no. 3, 2007, pp. 589-601.
85. GUPTA, Nijay K., *Which 'body' is a Temple (1 Corinthians 6:19)? Paul beyond the individual/Communal divide*, în „Catholic Biblical Quarterly” vol. 72, 2010, pp. 518-536.
86. HENDRIKUS, Boers, *2 Corinthians 5,14-6,2: A Fragment of Pauline Christology*, în „Catholic Biblical Quarterly”, vol. 64, issue 3, 2002, pp.527-547..
87. HORSLEY, R. A., *Pneumatikos vs. Psychikos: Distinctions of Spiritual Status among the Corinthians*, în „Harvard Theological Review”, vol. 69,1976, pp.269-288.
88. HULTGREN, Stephen, *The Origin of Paul's Doctrine of the Two Adams in 1 Corinthians 15.45-49*, în „Journal for the Study of the New Testament” vol. 25, issue 3, 2003. pp. 343-370.
89. JEMNA, Drd. Dănuț Vasile, JEMNA, Drd. Dănuț Vasile, *Antitezele pauline din 1Corinteni 15 în antropologia Sfântului Irineu*, în „Studia Universitatis Babeș-Bolyai - Theologia Orthodoxa”, anul LV (2010), nr. 2, pp. 47-59.
90. Idem, *The aphtharsia in the pauline thought. a biblical anthropological perspective*, în „Sacra Scripta”, anul X(2012), nr.1, pp. 69-97.
91. JEREMIAS, Joachim, *Flesh and blood cannot inherit the kingdom of God*, în „New Testament Studies” vol. 2, issue 3, Cambridge University Press, 1956, pp. 151-159.
92. JOHNSON, Lee A., *Paul's Epistolary Presence in Corinth: A New Look at Robert W. Funk's Apostolic Parousia*, în „Catholic Biblical Quarterly”, vol. 68, issue 3, 2006, pp. 481-550.

This work was supported by the project "Sustainable performance in doctoral and post-doctoral research - PERFORM" co-funded from the European Social Fund through the Development of Human Resources Operational Programme 2007-2013, contract no. POSDRU /159/1.5/S/138963

93. JOHNSON, Luke Timothy, *Life-Giving Spirit: The Ontological Implications of Resurrection*, în „Stone-Campbell Journal,” vol. 15, 2012, pp. 75-89.
94. KIM, Yung Suk, *Reclaiming Christ's Body (soma christou): Embodiment of God's Gospel in Paul's Letters*, în „Interpretation : A journal of Bible and theology,” vol. 67, no. 1-3. 2013, pp. 20-29.
95. KLOPPENBORG, John S., *Greco-roman thiasoi, the Ekklēsia at Corinth and conflict management*, în Ron Cameron, Merrill P. Miller(eds.) *Redescribing Paul and the Corinthians*, 3rd editions, Atlanta: Society of Biblical Literature, 2011, pp. 187-218.
96. KOWALSKI, Ks. Marcin, *Corruptible, Incorruptible and the Kingdom of God. Semantic background of the idea of Transformation in 1 COR 15:50-53*, în Krzysztof Mielcarek(ed.), *Boże.Dar i nadzieja* (Analecta Biblica Lublinensia 3), Lublin, 2009, pp.109-131.
97. LAMPE, G. W. H., *The New Testament Doctrine of Ktisis*, în „Scottish Journal of Theology”, vol. 17, 1964, pp. 449-462.
98. LAURENCE, John D., *The Eucharist as the Imitation of Christ*, în „Theological Studies”, vol. 47, 1986, pp. 286-296.
99. LIOY, Dan, *New Creation Theology in 2 Corinthians 5:11-6:2*, în Conspectus (South African Theological Seminary). vol. 17, 2014, pp. 53-87.
100. MACGREGOR, Kirk R., *1 Corinthians 15:3b–6a,7, and the bodily resurrection of Jesus*, în „Journal of the Evangelical Theological Society“, vol. 49, issue 2, 2006, pp.223-234.
101. MARCU, Pr. Prof. Dr. Grigorie, *Omul cel nou în concepția antropologică a Sfântului Apostol Pavel*, în „Studii Teologice”, anul III(1951), nr.7-8, pp. 417-429.
102. MOO, Douglas J., *Creation and New Creation: Transforming Christian Perspectives's*, în Robert S. White(ed.), *Creation in Crisis: Christian Perspectives on Sustainability*, London: Society for Promoting Christian Knowledge Publishing, 2009, pp. 241-254.
103. Idem, *Creation and New Creation*, în „Bulletin for Biblical Research”,vol. 20, issue 1, 2010, pp. 39-60.
104. Idem, *Nature in the New Creation: New Testament Eschatology and the Environment*, în „Journal of the Evangelical Theological Society” vol. 49, issue 3, 2006, pp. 449-488.
105. MORARU, Drd., Eugen, *Adam cel vechi și Adam cel Nou – Iisus Hristos în epistolele pauline*, în „Mitropolia Ardealului”, anul XXIX(1984), nr. 3-4, pp. 175-185.
106. MOSTERT, Christian, *Salvation's setting: election, justification and the church*, în Ivor J. Davidson, Murray A. Rae(eds.), *God of Salvation, Soteriology in Theological Perspective*, Farnham Surrey, UK: Ashgate Press, 2011, pp. 121-136.
107. MOULE, Charles Francis Digby, *St. Paul and Dualism: The Pauline Conception of Resurrection*, în „New Testament Studies”, vol. 12, issue 2, Cambridge University Press, 1966, pp 106-123..
108. NICA, Prof. Vasilică, *Omul duhovnicesc și omul firesc*, în „Harisma,” anul II(2011), nr.2, Bacău, pp.30-31.
109. NICOLAESCU, Diac. Prof. N., *Actualitatea Epistola I-a către Corinteni*, în „Studii Teologice”, anul III (1951), nr.1-2, pp. 61-99.
110. NICOLAU, Pr. Dan, *Învierea Domnului Hristos, certitudine și viață*, în „Altarul Banatului”, anul II(1991), 4-6, pp. 11-13.
111. NODET, Étienne, *Utilitas Eucharistiae*, în „Revue des sciences philosophiques et théologiques,” tom. 98, 2014, pp. 3-35.

This work was supported by the project "Sustainable performance in doctoral and post-doctoral research - PERFORM" co-funded from the European Social Fund through the Development of Human Resources Operational Programme 2007-2013, contract no. POSDRU /159/1.5/S/138963

112. NORDGAARD, Stefan, *Paul's Appropriation of Philo's Theory of 'Two Men' in 1 Corinthians 15.45–49*, în „New Testament Studies”, vol. 57, issue 3, 2011, pp. 348-365.
113. OKURE, Teresa, *The Ministry of Reconciliation (2 Cor 5:14–21): Paul's Key to the Problem of "the Other" in Corinth*, în „Mission Studies”, vol. 23, issue 1, 2006, pp. 105-121.
114. PERRIMAN, A.C., *Paul and the Parousia: 1 Corinthians 15.50-57 and 2 Corinthians 5.1-5*, în „New Testament Studies”, vol. 35, issue 2, 1989, pp. 512-521.
115. POP, Protos. Irineu, *Omul nou și umanitatea în Hristos prin lucrarea Duhului Sfânt*, în „Studii Teologice”, anul XLI(1989), nr. 4, pp. 20-37.
116. Idem, *Valoarea trupul ca templu al Duhului Sfânt*, în „Biserica Ortodoxă Română”, anul CIV(1986),nr. 3-4, pp. 59-65.
117. PRÉAT, Marie-Paule, *Actualité d'une théologie de la reconciliation*, în „Nouvelle Revue théologique” tom. 122, no. 2, 2000, pp. 238-259.
118. RABENS, Volker, *Mision and Ethics in lui Paul's Second Letter to the Corinthian*, în J. Kok, T. Nicklas, D.T. Roth, and C.M. Hays (eds.), *Sensitivity towards Outsiders: Exploring the Dynamic Relationship between Mission and Ethics in the New Testament and Early Christianity*, Tübingen: Mohr Siebeck, 2014, pp. 290-323.
119. RONALD, Charles, *The Report of 1 Corinthians 5 in Critical Dialogue with Foucault*, în „Journal for Cultural and Religious Theory” vol. 11, no. 1, 2010, pp.142-158.
120. SCROGGS, Robin, *Paul: ΣΟΦΟΣ and ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΣ*, în „New Testament Studies” , vol. 14, issue 1, Cambridge University Press, 1967, pp 33- 55..
121. SHULTZ Jr., Gary L., *The reconciliation of all things in Christ*, în „Bibliotheca Sacra,” vol.167, 2010, pp. 442-459.
122. SMITH, Barry D., *The Lord's Supper in the Corinthian Church*, în „ Bulletin for Biblical Research”, vol.20, issue 4, 2010, pp. 517-544.
123. SOARE, Pr. Gheorghe, *Sfântul Apostol Pavel despre Învierea Mântuitorului*, în “Glasul Bisericii”, anul XXIII (1964), nr. 5-6, pp. 423-426..
124. STAMATOIU, Pr. Prof. Dionisie , *Sensul noțiunii de trup în epistolele Sfântului Apostol Pavel în „Mitropolia Olteniei,”* anul XXXVI (1984), nr. 9-10, pp. 568-578.
125. STĂNILOAE, Pr. Prof. Dr. Dumitru, *Biruința crucii*, în „Ortodoxia,” seria nouă, anul V(2013), nr. 4, pp. 71-88.
126. Idem, *Învățătura ortodoxă despre mântuire și concluziile ce rezultă din ea pentru slujirea creștină în lume*, în „Ortodoxia”, anul XXIV(1972), nr. 2, pp. 195-212.
127. Idem, *Legătura interioară între moartea și învierea Domnului*, în „Studii Teologice”, anul VIII (1956), nr. 5-6, pp. 275-287.
128. SUPARACHI, Magis. M., *Atitudinea Sfântului Apostol Pavel față de înțelepciunea oamenilor*, în „Studii Teologice”, anul VII(1955), nr. 7-8, pp. 445-453..
129. THISELTON, Anthony C., *The Meaning of Σαφές in 1 Corinthians 5:5: A Fresh Approach in the Light of Logical and Semantic Factors*, în „Scottish Journal of Theology” vol.26, issue 2, 1973, pp. 204-228.
130. TOFANĂ, Pr. Prof. Univ. Dr. Stelian, *Învierea Mântuitorului Hristos – cheazăția învierii noastre* , în „Ortodoxia”, anul XXXVIII(1986), nr. 3, pp. 121-139.
131. Idem, *Sensul morții în raport cu viața din perspectiva Apostolului Pavel. O diagnoză spirituală a Marii Treceeri*, în „Tabor” anul I(2007), nr. 5, pp.7-13.

This work was supported by the project "Sustainable performance in doctoral and post-doctoral research - PERFORM" co-funded from the European Social Fund through the Development of Human Resources Operational Programme 2007-2013, contract no. POSDRU /159/1.5/S/138963

132. TUCKETT, Christopher M., *The Corinthians Who Say There Is No Resurrection of the Dead (1Cor. 15:12)*, în Reimund Bieringer (ed.), *The Corinthian Correspondence*, Leuven: Leuven University Press, 1996, pp. 247-275.
133. VIEZUREANU, Drd. Dumitru, *Moartea și învierea Mântuitorului Iisus Hristos în lumina epistolelor pauline*, în „Studii Teologice”, anul XXIX (1977), nr. 9-10, pp. 660-671.
134. VLADIMIRESCU, Prof. Conf. Dr. Mihai Valentin, *The Crucifixion of Jesus Christ. The origins of the Cross and its ancient meanings*, în „Anuarul Institutului de Cercetări Socio-Umane „C.S. Nicolăescu-Plopșor”, nr. XI, Ed. Aius, Craiova, România, 2010, p. 41-49.
135. WATTS, R., *The New Exodus/New Creational Restoration of the Image of God: A Biblical-Theological Perspective on Salvation*, în J. Stackhouse(ed.), *What Does it Mean to be Saved? Broadening Evangelical Horizons of Salvation*, Grand Rapids, MI: Baker Books, 2002, pp.15-41.
136. WEDDERBURN, Alexander J. M., *Some Observations on Paul's Use of the Phrases 'in Christ' and 'with Christ'*, în „Journal for the Study of the New Testament”, volu. 25, 1985, pp. 83-97.
137. WELBORN, Laurence, *Discord in Corinth: First Corinthians 1-4 and Ancient Politics*, în Edward Adams, David G. Horrell(eds.), *Christianity at Corinth: The Quest for the Pauline Church*, Louisville and London: Westminster John Knox, 2004, pp. 139-144.
138. WOLFF, Christian, *True Apostolic Knowledge of Christ: Exegetical Reflections on 2 Corinthians 5:14*, în Alexander J. M. Wedderburn (ed.), *Paul and Jesus: Collected Essays*, Sheffield: Sheffield Academic Press, 1989, pp. 81-89.
139. ZERBE, Gordon, *Paul on the Human Being as a “Psychic Body”: Neither Dualist nor Monist*, în „Direction”, vol. 37, no. 2, Mennonite University: Winnipeg, 2008, pp. 168-184.